



## تفسیر قرآن بدون اهل بیت(ع) مصداق تعبیر «ضلوا فاضلوا» است

اگر مفسران بخواهند مستقلاً به تفسیر قرآن بپردازند، خواه ناخواه گمراه خواهند شد و دیگران را نیز گمراه خواهند کرد که در روایات از این مفسرانی که خودشان بدون مراجعه به اهل بیت(ع) به تفسیر قرآن می‌پردازند، تعبیر به «ضلوا فاضلوا» شده است؛ به این معنا که لغزیدند و دیگران را به لغزش کشاندند.

اگر مفسران بخواهند مستقلاً به تفسیر قرآن بپردازند، خواه ناخواه گمراه خواهند شد و دیگران را نیز گمراه خواهند کرد که در روایات از این مفسرانی که خودشان بدون مراجعه به اهل بیت(ع) به تفسیر قرآن می‌پردازند، تعبیر به «ضلوا فاضلوا» شده است؛ به این معنا که لغزیدند و دیگران را به لغزش کشاندند.

حجت‌الاسلام و المسلمین محمد احسانی‌فر، مدرس فقه، اصول و تفسیر در حوزه علمیه قم و عضو هیئت علمی پژوهشگاه دارالحديث، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، ضمن بیان ضرورت‌های توجه به تفسیر مأثور، اظهار کرد: قرآن بیانی روشن برای مردم است و همه مردم می‌توانند از این کتاب بهره‌مند شوند، اما فهم اعماق این کتاب منحصر به راسخان در علم است.

وی ادامه داد: اساساً وقتی به این واقعیت توجه پیدا کردیم که قرآن کتابی نیازمند به تفسیر و تبیین است، این پرسش پیش می‌آید که این تفسیر بر چه مبنایی باید صورت بگیرد. طبق بیان قرآن: «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ...»؛ قرآن را به سوی تو فرود آوردیم تا برای مردم آنچه را به سوی ایشان نازل شده است، توضیح دهی» (نحل/44)، قرآن خود را نیازمند تفسیر از سوی مبدأ وحی و از سوی رسولی می‌داند که متصل با مبدأ وحی است تا آنچه نازل شده را برای مردم تبیین و تفسیر کند.

این مدرس حوزه علمیه خاطرنشان کرد: در آیات دیگری آمده است که «وَتِلْكَ حُذُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ»؛ اینها حدود احکام الهی است که آن را برای قومی که می‌دانند، بیان می‌کند» (بقره/230). پس معلوم است که قرآن در عین این‌که با بیانی نازل شده که بیانی برای مردم است و فی‌الجمله همه مردم می‌توانند از این کتاب بهره‌مند شوند، اما این کتاب اعماق، ژرفا، دقایق، زوایا و ابعادی دارد که آن را فقط به تعبیر قرآن «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ...» (نحل/44)، قرآن خود را نیازمند تفسیر از سوی مبدأ وحی و از سوی رسولی می‌داند که متصل با مبدأ وحی است تا آنچه نازل شده را برای مردم تبیین و تفسیر کند.

در روایات از مفسرانی که خودشان بدون مراجعه به اهل بیت(ع) به تفسیر قرآن می‌پردازند، تعبیر به «ضلوا فاضلوا» شده است؛ به این معنا که لغزیدند و دیگران را به لغزش کشاندند؛ خودشان گمراه بودند و دیگران را به گمراهی کشاندند.

وی با تأکید بر این‌که در آیات قرآن عبارت «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ...» (نحل/44)، قرآن خود را نیازمند تفسیر از سوی مبدأ وحی و از سوی رسولی می‌داند که متصل با مبدأ وحی است تا آنچه نازل شده را برای مردم تبیین و تفسیر کند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه دارالحديث ادامه داد: تعبیری نظیر «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ...» (نحل/44)، قرآن خود را نیازمند تفسیر از سوی مبدأ وحی و از سوی رسولی می‌داند که متصل با مبدأ وحی است تا آنچه نازل شده را برای مردم تبیین و تفسیر کند.

وی افزود: رتبه دیگر تفسیر، تفسیری است که به اصطلاح، خواص از علماء به اندازه میزان انسی که با قرآن دارند و به اندازه تخصصی که از دانش‌های پیش‌نیاز تفسیر در اختیار دارند و اندازه پاکی نفس و طهارت وجودی که دارند، به همان میزان علم به قرآن پیدا می‌کنند. اما اینها مفسرانی هستند که اگر بخواهند در تفسیر خود نسبت به قرآن از آن گروه نخست که اساساً کار تبیین قرآن به دوش آنها نهاده شده است، اگر به کلام آنها توجه کنند، قابلیت تفسیر قرآن را پیدا خواهند کرد.

مدرس حوزه علمیه خاطرنشان کرد: اما اگر این مفسران بخواهند مستقلاً به تفسیر قرآن بپردازند، خواه ناخواه گمراه خواهند شد و دیگران را نیز گمراه خواهند کرد که در روایات از این مفسرانی که خودشان بدون مراجعه به اهل بیت(ع) به تفسیر قرآن می‌پردازند، تعبیر به «ضلوا فاضلوا» شده است؛ به این معنا که لغزیدند و دیگران را به لغزش کشاندند؛ خودشان گمراه بودند و دیگران را به گمراهی کشاندند.

وی با بیان نتایج بحث خود اظهار کرد: بنابراین اولاً قرآن کتابی است که نیازمند به تفسیر و تبیین است و دوم این‌که بخش‌هایی از تفسیر قرآن، جز از طریق معصوم قابل تفسیر برای مردم نیست و دیگران در معرض لغزش و اشتباه در آن مواضع خواهند بود، پس

حجت الاسلام احسانی فر سومین نتیجه این بحث را این مطلب دانست که مفسران دیگر به اندازه‌ای که راسخ در علم به قرآن شده‌اند و علم به قرآن پیدا کرده‌اند و انس با قرآن پیدا کرده‌اند، اگر به تفسیر اهل بیت(ع) مراجعه کنند که از جمله شروط لازم و واجب برای تفسیر صحیح است، می‌توانند به تفسیر صحیحی دست پیدا کنند و در پرتو خود قرآن و در پرتو مراجعه به تفسیر مآثور یعنی تفسیری که از سوی پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت(ع) آن بزرگوار عرضه شده است، آنان نیز می‌توانند به تفسیر قرآن بپردازند.

وی خاطرنشان کرد: ما قرآن را «تبیاناً للناس» می‌دانیم و معظم آیات قرآن، قابل فهم برای تمام مردم است و هر کس به اندازه سطح توانایی و دانش خود می‌تواند از آن بهره بگیرد، اما بهره‌مندی لازم و کافی آیات، طبیعتاً منوط به مراجعه به مفسران است و مفسران هم شامل دو مرتبه هستند که گروه نخست، معصومین(ع) هستند که علم به تمام قرآن دارند و دیگر مفسران میانی هستند که اگر از طریق مستقیم تفسیر و اجتهاد و تفقه در تفسیر پیروی کنند - که از جمله شروط لازم برای تفسیر از سوی آنان این است که به تفسیر مآثور مراجعه کنند - در تفسیر خود راه مستقیمی را اتخاذ کرده و هدایت می‌شوند.